



УДК 792.051:662.11

Катерина ЮДОВА-РОМАНОВА

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2665-390X>

ВОГНЯНІ ЕФЕКТИ ЯК ЕЛЕМЕНТ ВІЗУАЛЬНОГО ОФОРМЛЕННЯ ПУБЛІЧНОГО ПРОСТОРУ

Проаналізовано взаємозалежність змісту і форми в мистецтві візуального оформлення сценічного простору вогняними та піротехнічними засобами, охарактеризовано локації для проведення публічних заходів із використанням піротехніки. Визнано, що ритуальний вогонь є складовою протодизайну культових споруд давніх слов'ян. У купальських обрядах вогонь використовувався як ігровий реkvізит, так і засіб дизайну публічного простору, в якому відбувалась сценічна обрядова дія. Вогонь купальського багаття можна трактувати як статичний предметно-вогняний засіб дизайну публічного простору, свічки на купальському гільці, у вінках-кошиках на воді, вогняні колеса — як рухомі флористично-вогняні засоби дизайну. Сучасні піротехнічні видовища сприяють популяризації публічного простору. Його архітектурно-просторові характеристики впливають на вибір постановниками варіанта конструювання сценічно-глядацького простору та на наповнення піротехнічного сценарію відповідними елементами.

Ключові слова: вогняні ефекти, піротехніка, публічний простір, піротехнічне мистецтво.

© К. ЮДОВА-РОМАНОВА, 2018

Від початку цивілізації людство по-різному користувалось вогнем: для забезпечення побутових потреб — зігрівання, освітлення, приготування їжі; для виконання святково-обрядових дійств та у військовій справі. Використання вогню завжди було частиною буття людини. Міф про Прометея та його брата Епіметея образно розповідає про відмінність тварин та людей. Епіметеї, створюючи на доручення богів живих істот на землі, наділяв їх красою, силою, спритністю, інтелектом. Справедливо розпоряджаючись божественними ресурсами, він створював світ, де жодна істота не поступалась іншій у здібностях і одночасно не була наділена всіма божественними талантами. Однак, захопившись створенням тваринного світу, Епіметеї забув про людей, залишивши їх беззахисними та позбавленими благ. Прометеї зглянувся і відновив справедливість — викрав у богині Афіни частку її мудрості та з кузні коваля Гефеста виніс іскру вогню, яку й подарував людям. З тих пір, як свідчить міф, людина могла опанувати науки і мистецтва та користуватись вогнем, який допомагав вижити.

Започатковане в Азії багато тисяч років тому піротехнічне мистецтво — мистецтво створення вогню і управління ним — існує з давніх часів. Мудрі китайці винайшли свого часу порох аж ніяк не для військових цілей. Вони винайшли його для феєрверків — святкових різнокольорових декоративних вогняних ефектів, якими під час релігійних церемоній проганяли злих духів. Згодом стали запускати феєрверки під час фестивалів та інших світських свят. У Європі феєрверки вперше з'явилися в середньовічній Італії. У Росії феєрверк вперше запустили в небо в 1389 р. — для Дмитра Донського «потішні вогні» привезли з Німеччини купці. Видовище було яскравим і незабутнім. Про нього збереглися згадки в літописах. Відтоді феєрверки влаштувалися дуже епізодично і були суцільно імпортованими, в основному з Німеччини. Перші російські майстри феєрверків з'явилися близько 1545 р. — тоді був заснований Стрілецький полк, при якому перебував на службі «пороховий завідувач»: він сам придумував, виготовляв і запускав феєрверки. Елементом урочистостей феєрверк стає ближче до XVII ст. Справжнього розквіту потішні вогні в Росії сягнули за Петра I. Він не лише ввів святкування Нового року з феєрверками, а й сам запускав ракети і навіть власноручно їх виготовляв. Масляна, святки, народні гуляння, придворні урочистості — будь-які святкові заходи у Петров-

ську добу не обходилися без феєрверків. Вони кардинально відрізнялися від сучасних урочистих салютів та феєрверків¹ — замість звичних нам вогняних каскадів із зірок і куль майстри з піротехніки XVII ст. «випалювали» в небі вогняні малюнки із зображенням палаців, фортець, альтанок, епізодів з біблійної історії, сцен історичних військових баталій.

До питань вивчення особливостей використання вогню та піротехніки звертались під різним кутом зору багато дослідників. Науковці здійснювали структурний аналіз використання людством вогню та піротехніки в різних сферах життєдіяльності людини:

- Аронов Л.М. [1], Асєєв Б.Н. [2], Березкін В.И. [5], Бояджиєв Г.Н. [6; 15], Брабич В., Плетньова Г. [7] досліджували історично-мистецтвознавчий аспект застосування вогню та піротехніки у сценічному мистецтві;

- Бахтін М.М. [4], Брудний В.І. [8], Гізен Б. [19], Іванова Ю.В. [13;14] розглядали використання їх у сфері обрядової життєдіяльності людини;

- Дубін Б. [12], Калмановський Є. [21], Лідерман Ю. [20] аналізували психологічні фактори взаємодії людини і вогню;

- Базанов В.В. [3], Буллер М.Ф. [9], Вейцер Ю.И. [10], Демидов А.І. [11], Лучинский Г.П. [10], Платов Г.А. [17] та інші вивчали ці питання у техніко-технологічній та у воєнній площинах.

У цьому контексті постає актуальна необхідність реалізувати мистецтвознавче дослідження, метою якого є з'ясувати закономірності взаємозалежності змісту і форми в мистецтві візуального оформлення публічного простору вогняними та піротехнічними засобами та визначити роль піротехніки у сценічному мистецтві.

Піротехніка як мистецтво зародилось в ті часи, коли, завмираючи від жаху і захоплення, стародавні люди дивилися на іскри, що летять з багаття. У сучасному світі вогонь не втратив своєї чарівності. Будь-хто з нас милувався видовищем феєрверку...

Витоками сучасних піротехнічних шоу в Україні можна вважати язичницькі обряди із використан-

ням вогню. У язичницьких капищах давніх слов'ян, простір яких традиційно поділявся на дві частини — більш простру для пересічних учасників обряду та власне святилище, де знаходився ідол, — горів вічний вогонь, навколо якого волхви та огнищани виконували культові дії. Стіни капищ як зовні, так і зсередини оздоблювались різьбленими зображеннями богів, людей, птахів, звірів, комах, священних рослин. За деякими свідченнями деякі кам'яні капища оздоблювались мармуром, дорогоцінним камінням, численними скульптурними зображеннями [18]. Вічний вогонь у капищах у поєднанні з іншим предметно-образотворчим оздобленням виконував не лише магічну функцію, а ставав частиною протодизайну публічного простору, в якому виконувались обрядові дії.

Чільне місце займав вогонь також у циклі купальських обрядів. В очікуванні свята плели вінки з живих квітів, заготовляли хмиз, дрова для святкового багаття, готували колеса із соломи, запасали харчі та напої для святкового застілля. Розпочиналось свято із шанування головного гільця, на якому запалювали свічки — навколо нього водили хороводи та співали пісень. Дівчата пускали по воді заплетені з трав вінки, ворожачи на долю. Парубки ж займалися облаштуванням вогняних дійств — підпалювали дерев'яне колесо-сонце (символ літнього сонцевороту), обмотане соломною, і потім пускали його з гори, чи розкручували на стовпі, імітуючи рух сонця на небі. Під вечір на березі водойми запалювали велике святкове багаття. Коли воно максимально паліло, поодинокі або парами (парубок з дівчиною) через нього стрибали — купальський вогонь мав очисну силу від хвороб та гріхів. Коли забави стихали, від вогнища запалювали свічки на заготовлених зрання кошиках-віночках і прямували до річки, щоб пустити їх водою, щоб ушанувати предків, та ворожачи на своє майбутнє. У фінальний момент свята молоді хлопці та дівчата вирушали до лісу в пошуках цвіту папороті.

Сьогодні обрядовий вогонь еволюціонував у піротехнічне мистецтво, що стало одним з різновидів сценічного мистецтва. Піротехніка — це не просто вогонь, це наука про поєднання хімічних речовин та вогню для створення різних ефектів — вибухів, диму і світла. Відповідно до ролі та місця цих спецефектів у творах сценічного мистецтва можна, хоч

¹ Не слід плутати поняття «салют» і «феєрверк». Салют — це урочисте вітання або вшанування пострілами холостими зарядами з артилерійських знарядь і/або стрілецької зброї, частина традиції військових парадів. Відмінна риса салюту — одноманітність піротехнічних ефектів.

і з мірою певної умовності, класифікувати на відповідні три групи:

1. Вогняні ефекти як елемент візуального оформлення публічного простору.

2. Сценічний вогонь та піротехніка як засіб створення ілюзії конкретної реальності.

3. Вогняні спеціальні ефекти як сценарна складова театральнo-видовищної постановки.

В Україні в останні десятиліття запроваджуються нові інфраструктурні рішення та правильні підходи у створенні публічних просторів. Такі тенденції простежуються не лише у міських населених пунктах, але й у сільській місцевості, де питання наявності комфортних і доступних публічних просторів стоїть не менш актуально. Публічний простір — це загальнодоступний, відкритий для всіх бажаючих його відвідати простір. Він може існувати у будь-якому вигляді: майдану, тротуару, скверу, парку, пляжу, галявини, поля, дворової території тощо. Головною функцією публічного простору є його соціальна складова — сприяння його суспільній згуртованості, виховання правильного підходу до розуміння культурного відпочинку. При цьому до обов'язкових характеристик публічного простору належать: легка доступність, комфорт та безпека, полісоціальність (призначається для людей різних вікових категорій та соціальних статусів), яка забезпечується його багатофункціональністю, естетична привабливість та наявні «точки притягання». Такими «точками притягання», що підкреслюватимуть унікальні якості цієї локації, можуть стати різного роду мистецькі твори (інсталяції, скульптури, виставки квітів) та культурно-мистецькі заходи (проведення фестивалів, ярмарків, показів кінофільмів, спортивних змагань тощо). Також природною родзинкою будь-якого публічного простору може стати цікава історія, що пов'язана з даним місцем, та внесення його до екскурсійного маршруту. Ефективною «точкою притягання» публічного простору також є організація і проведення тут театралізованих заходів, особливе місце серед яких займають піротехнічні видовища просто неба.

Постановка піротехнічного видовища має свої особливості. Безумовно тут використовується піротехніка, яку, відповідно до створюваних візуальних ефектів, можна класифікувати на три основних категорії: ефекти, що створюють полум'я, кольорові ди-

мові ефекти, іскристі ефекти. За висотою і віддаленістю від поверхні феєрверки поділяються на висотні, паркові і наземні.

Традиційно, піротехнічні видовища у публічному просторі проводиться ввечері, в темну пору доби та є завершальною частиною святкового заходу. У світлу пору все частіше постановники звертаються до неменше естетично та емоційно привабливих денних салютів, що використовують у якості візуального ефекту кольорові дими.

При плануванні заходу з використанням піротехніки велике значення має вибір локації. Тут варто звернути увагу на місцевий ландшафт, так щоб до дизайну сценічного простору залучити навколишнє середовище. При цьому стає важливим вдалий вибір розміщення глядачів та об'єкту споглядання. Так, наприклад, для візуального сприйняття висотного феєрверку варто розмістити глядачів нижче від місця запуску феєрверків. Тоді висотний феєрверк начебто візуально отримує «п'єдестал» і сприймається більш велично, масштабно та урочисто. Таким чином, наприклад, демонструються святкові феєрверки на майдані Незалежності у Києві.

В інших випадках доречніше буде розмістити артистів та декорації нижче від рівня розташування місць для глядачів. За таких обставин у відповідності до масштабу заходу варто застосовувати наземні та паркові феєрверки. Верхнє розміщення глядачів концентруватиме увагу на об'єкті споглядання і візуально збільшуватиме його площу і об'єм. Прикладом такого розміщення глядачів та організації сценічного простору може бути дизайнерське рішення піромюзичною виставою «Концерт вогню», що відбулась 28 квітня 2011 р. у Києві на Співочому полі в Печерському ландшафтному парку. Глядачі розміщувались просто неба амфітеатром навколо сцени, сидячи на лавах зеленого театру та на пагорбах парку. У виставі органічно в єдиному ритмі поєднувались музика барабанів і приголомшливі піротехнічні ефекти — різного виду феєрверки та відкритий вогонь. На небесному екрані ночі музиканти-піротехніки створювали дивовижні фігури, спіралі та лінії, в той час як їх потужні і гучні барабани відбивали і прискорювали ритм. Що ж до ролі піротехнічних ефектів у дизайні простору, то даний приклад можна скоріше віднести, відповідно до запропонованої класифікації, до третьої групи заходів — із вико-

ристанням вогняних спеціальних ефектів як сценарної складової театральньо-видовищної постановки, а не лише першої — з метою візуального оформлення публічного простору.

Вдалим вибором локації для проведення піротехнічних видовищ є узлісся або берег водойми. У першому випадку темні стовбури дерев строюватимуть темне об'ємне тло, в другому — поверхня води використовуватиметься як дзеркало, що відображає і ніби «тиражує» феєрверк, який від цього ставатиме пишнішим, масштабнішим та більш видовищним. Міський ландшафт Києва завжди щонайкраще сприяв проведенню масштабних феєрверкових видовищ. Згадки про київські феєрверки, як їх тоді називали у часописах «потішні вогні», знаходимо у записках за 1684—1685 рр. У XVIII ст. особливо популярними стають «потішні вогні» на воді — феєрверки, які запускали з причалу або з човна, що розташовувався неподалік від берега [16].

При виборі локації для проведення заходів із використанням піротехніки також обов'язково треба звернути увагу на погодні умови у даній місцевості: вітер, атмосферні опади, туман та ін. Адже вітер деформує вогняні фігури, може відносити шкідливий запах від горіння елементів убік глядачів. Атмосферні опади знижують можливість візуального контакту та негативно впливають на роботу піротехнічних приладів.

Важливою складовою створення піротехнічного шоу у публічному просторі є доречне залучення апріорі вже наявних у ньому візуальних елементів навколишнього середовища: архітектурних споруд, скульптурних елементів, сценічних майданчиків, електричного освітлення, інженерних конструкцій, літальних апаратів тощо. Осмислення художником-постановником шоу цих елементів з метою залучення їх до майбутнього сценічного простору, введення у загальне художнє рішення постановки сприятиме збільшенню видовищного ефекту. Чим більше допоміжних елементів, що гармонійно вписуються в постановочне рішення всього дійства, тим грандіозніше воно виглядає.

Масштабності дійству додає також сценарне рішення послідовності застосування різних піротехнічних елементів. Так варто вибудовувати черговість їхнього використання за зростанням — від простих, статичних, монофігурних, прямолінійних, одноко-

льорових елементів до складних, динамічних, поліфігурних, багатокольорових. Кожна наступна сцена повинна відрізнятися від попередньої. Якщо якась декорація або елемент справив сильне враження, то після цього треба запланувати зробити певну паузу, щоб підсилити вплив на глядача. Це сприяє емоційному впливу, збільшуючи яскравість та об'єм шоу.

Ритуальний вогонь є складовою протодизайну культових споруд давніх слов'ян. У купальських обрядах поруч із флористичними елементами вогонь використовувався як в якості ігрового реквізиту, так і в якості засобу дизайну публічного простору, в якому відбувалась сценічна обрядова дія. Вогонь купальського багаття можна трактувати як статичний предметно-вогняний засіб дизайну публічного простору, свічки на купальському гільці, у вінках-кошиках на воді, вогняні колеса — як рухомі флористично-вогняні засоби дизайну.

Успішний публічний простір — це той простір, що приваблює людей; місце, де відбувається активне соціальне життя та культурно-мистецький обмін. Піротехнічні видовища сприяють популяризації публічного простору. Його архітектурно-просторові характеристики впливають на вибір постановниками варіанта конструювання сценічно-глядацького простору та на наповнення піротехнічного сценарію відповідними елементами.

У нашій розвідці, зосереджуючи увагу на характеристиці локації для проведення публічних заходів із використанням піротехніки, ми лише побіжно торкнулись питань візуального оформлення публічного простору піротехнічними засобами та кола питань, пов'язаних зі створенням спеціальних піроефектів як сценарної складової театральньо-видовищної постановки, також залишився поза увагою аспект застосування піротехніки як засобу створення у сценічному мистецтві ілюзії конкретної реальності.

1. Аронов Л.М. Опыт постановки массового театрализованного представления на материале классической драматургии: Лекция / Л.М. Аронов ; Моск. гос. ун-т культуры. — Москва, 1998. — 18 с.
2. Асеев Б.Н. Русский драматический театр от истоков до середины XVIII века: учеб. для студентов театр. ин-ов / Б.Н. Асеев. — Москва : Искусство, 1977. — 576 с. — (2-е изд., перераб. и доп.).
3. Базанов В.В. Основные проблемы использования техники в современном спектакле / В.В. Базанов //

- Сценическая техника и технология. — 1973. — № 2. — С. 15—18.
4. Бахтин М.М. Собрание сочинений : в 7 т. — Т. 4 (2). Творчество Франсуа Рабле и народная культура средневековья и Ренессанса / Михаил Бахтин. — Москва : Русские словари, 2010. — 752 с.
 5. Березкин В.И. Искусство сценографии мирового театра : Т. 1: От истоков до середины XX века / В.И. Березкин. — Москва, 2011. — 536 с.
 6. Бояджиев Г.Н. Театр эпохи становления и расцвета феодализма / Г.Н. Бояджиев // История западноевропейского театра. — Т. 1. — Москва : Искусство, 1956. — С. 7—119.
 7. Брабич В. Зрелища древнего мира / В. Брабич, Г. Плетнева. — Ленинград : Искусство, 1971. — 80 с.
 8. Брудный В.И. Обряды вчера и сегодня / Владимир Исаакович Брудный. — Москва : Наука, 1968. — 198 с.
 9. Буллер М.Ф. Промышленные взрывчатые вещества / М.Ф. Буллер. — Сумы : СумГУ, 2009. — 226 с.
 10. Вейцер Ю.И. Маскирующие дымы / Ю.И. Вейцер, Г.П. Лучинский. — Москва ; Ленинград : ГНТИХЛ, 1947. — 202 с.
 11. Демидов А.И. Введение в пиротехнику (пиротехнические составы) / А.И. Демидов. — Москва : Государственное военное издательство наркомата союза СССР, 1939. — 100 с.
 12. Дубин Б.В. Театральность в границах искусства и за его пределами / Б.В. Дубин // Символы — институты — исследования: Новые очерки социологии литературы. — Saarbrücken : Lap Lambert Academic Publishing, 2013. — С. 123—134.
 13. Иванова Ю.И. Обрядовый огонь / Ю.И. Иванова // Календарные обычаи в странах зарубежной Европы: Исторические корни и развитие обычаев. — Москва : Наука, 1983. — С. 116—130.
 14. Иванова Ю.И. Следы солярного культа / Ю.И. Иванова // Календарные обычаи в странах зарубежной Европы: Исторические корни и развитие обычаев. — Москва : Наука, 1983. — С. 105—116.
 15. История зарубежного театра : в 3 ч. — Ч. 1. Театр Западной Европы / авт. В.В. Головня, Г.Н. Бояджиев, А.В. Бартошевич и др. — Москва : Просвещение, 1971. — 360 с.
 16. Макаров А. Потешные огни / Анатолий Николаевич Макаров // Малая энциклопедия киевской старины — Киев : Довіра, 2005. — С. 374—375.
 17. Платов Г.А. Пиротехник. Искусство изготовления фейерверков / Г.А. Платов. — Москва : Эксмо, 2005. — 320 с.
 18. Плачинда С.П. Словник давньоукраїнської міфології / С.П. Плачинда. — Київ : Укр. письменник, 1993. — 63 с.
 19. Giesen B. Performance art / Bernhard Giesen // Social Performance. Symbolic Action, Cultural Pragmatics, and Ritual. — Cambridge : Cambridge University Press, 2006. — S. 315—325.
 20. Lehmann H.-T. Postdramatic Theatre / Hans-Thies Lehmann. — New York : Routledge, 2006. — 214 s.
 21. Калмановский Е. Природа театра и идея театральности / Евгений Калмановский // Петербургский театральный журнал. — 1993. — № 1. — Режим доступа: <http://ptj.spb.ru/archive/1/in-empyrean-1/priroda-teatra-iideya-teatralnosti/>.

REFERENCES

- Aronov, L.M. (1998). *The experience of staging amass theatrical performance on the material of classical drama*. Moscow: MGIK [in Russian].
- Aseev, B.N. (1977). *Russian Drama Theater from the beginnings to the middle of the 18th century*. Moscow: Iskusstvo [in Russian].
- Bazanov, V.V. (1973). The main problems of using technology in the modern play. *Stage technique and technology*, 2, 15—18 [in Russian].
- Bakhtin, M.M. (2010). Creativity Francois Rabelais and the folk culture of the Middle Ages and the Renaissance. In *Collected Works*. (Vol. 4). Moscow: Russkie slovari [in Russian].
- Berezkin, V.I. (2011). From the Beginning to the Mid-20th Century. In *The Art of Scenography of the World Theater* (Vol. 1). Moscow: URSS [in Russian].
- Boyadzhiiev, G.N. (1956). Theater of the era of the rise and flowering of feudalism. In *History of the West European Theater* (Vol. 1). Moscow: Iskusstvo [in Russian].
- Brabich, V., & Pletneva, G. (1971). *Spectacles of the Ancient World*. Leningrad: Iskusstvo [in Russian].
- Brudnyj, V.I. (1968). *Rites yesterday and today*. Moscow: Nauka [in Russian].
- Buller, M.F. (2009). *Industrial Explosives*. Sumy: SumGU [in Russian].
- Vejtser, Yu.I., & Luchinskij, G.P. (1947). *Masking Smokes*. Moscow, Leningrad: GNTIHL [in Russian].
- Demidov, A.I. (1939). *Introduction to pyrotechnics (pyrotechnic compositions)*. Moscow: Gosudarstvennoe voennoe izdatel'stvo narkomata soyuza SSSR [in Russian].
- Dubin, B.V. (2013). Theatricality within the boundaries of art and beyond. In *Simvoly — instituty — issledovaniya: Novye ocherki sotsiologii literatury* (pp. 123—134). Saarbrücken: Lap Lambert Academic Publishing [in Russian].
- Ivanova, Yu.I. (1983). Ritual Fire. In *Calendar custom sinthe countries of foreign Europe: Historical roots and development of customs* (pp. 116—130). Moscow: Nauka [in Russian].
- Ivanova, Yu.I. (1983). Traces of the solar cult. In *Calendar customs in the countries of foreign Europe: Historical roots and development of customs* (pp. 105—116). Moscow: Nauka [in Russian].
- Golovnyia, V.V., Boyadzhiiev, G.N., & Bartoshevich, A.V. (1971). *The Theater of Western Europe*. In *History of*

- foreign theater* (Vol. 1). Moscow: Prosveshchenie [in Russian].
- Makarov, A. (2005). Amusing lights. In *Small encyclopedia of Kiev antiquity* (pp. 374—375). Kyiv: Dovira [in Russian].
- Platov, G.A. (2005). *Pyrotechnics. The art of making fireworks*. Moscow: Jeksmo [in Russian].
- Plachynda, S.P. (1993). *Dictionary of ancient Ukrainian mythology*. Kyiv: Ukrains'kyj pys'mennyk [in Ukrainian].
- Giesen, B. (2006). Performance art. In *Social Performance. Symbolic Action, Cultural Pragmatics and Ritual* (pp. 315—325). Cambridge: Cambridge University Press.
- Lehmann, H.-T. (2006). *Post dramatic Theatre*. New York: Routledge.
- Kalmanovskij, E. (1993). *The nature of theater and the idea of theatricality*. Peterburgskij teatral'nyj zhurnal, 3. Retrieved from: <http://ptj.spb.ru/archive/1/in-empyrean-1/priroda-teatra-iideya-teatralnosti/> (Last accessed: 08.09.2018).

Kateryna Yudova-Romanova

FIERY EFFECTS AS AN ELEMENT OF VISUAL DESIGN OF PUBLIC SPACE

The interdependence of the contents and forms in the art of visual design of the stage space by fire and pyrotechnics has been analyzed; locations for public events using pyrotechnics were described. Ritual fire is recognized to be an integral part of the proto-design of religious structures of ancient Slavs. In Kupala rites, fire was used both as a game requisite and as a designing tool for a public space in which a ritual act was taking place. The flame of the Kupala bonfire can be interpreted as a static object-fire design tool for public space; candles in the Kupala tree, in wreaths-baskets on the water, fire wheels — as moving floral and fiery design tools. Modern pyrotechnic sights contribute to the popularization of public space. Its architectur-

al-spatial characteristics influence the choice of directors about design option of stage-viewers' space and the filling of the pyrotechnic scenario with the relevant elements.

Keywords: fiery effects, pyrotechnics, public space, pyrotechnic art.

Kateryna Yudova-Romanova

ОГНЕННЫЕ ЭФФЕКТЫ КАК ЭЛЕМЕНТ ВИЗУАЛЬНОГО ОФОРМЛЕНИЯ ПУБЛИЧНОГО ПРОСТРАНСТВА

Проанализированы взаимозависимость содержания и формы в искусстве визуального оформления сценического пространства огненными и пиротехническими средствами, охарактеризованы локации для проведения публичных мероприятий с использованием пиротехники. Признано, что ритуальный огонь является составной протодизайна культовых сооружений древних славян. В купальских обрядах огонь использовался как в качестве игрового реквизита, так и в качестве средства дизайна публичного пространства, в котором происходило сценическое обрядовое действие. Огонь купальского костра можно трактовать как статическое предметно-огненное средство дизайна публичного пространства, свечи на купальском деревце, в венках-корзинах на воде, огненные колеса — как подвижные флористико-огненные средства дизайна. Современные пиротехнические зрелища способствуют популяризации публичного пространства. Его архитектурно-пространственные характеристики влияют на выбор постановщиками варианта конструирования сценически-зрительского пространства и на наполнение пиротехнического сценария соответствующими элементами.

Ключевые слова: огненные эффекты, пиротехника, публичное пространство, пиротехническое искусство.